Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas slejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

36. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

№ 20. Sestdeen, 18. majâ. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes daudſ peenemschanas weetàm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kà: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Ruſenê:** J. Allfne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunselgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihweeem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Wisaugstakais schehlastibas manifests

teek issludinats „Waldibas Westnesi" no 17. aprila 1891. g. un skan schahdejadi:

Par peeminu Muhsu mihlota Dehla Sibirijas apmeklejumam, Mehs wehlamees Sawu schehlastibu likt baudit teem, kas zaur teesas spreedumu nosoditi un kuri tanì deenâ, kad Wina Keisariskà Augstiba peenàks, atrodas Sibirijâ, un pawehlam:

1) Us spaidu darbeem noteesateem, kas pelnijuschi atsinibu par labu usweschanos un uszihtibu, pehz teesas spreeduma noteikto soda laiku atweeglinat uſ diwam treschdaſam; teem, kas uſ nenosazitu laiku noteesati, scho soda laiku pamasinat uſ 20 gadeem.

2) Tee, kas nosoditi pee spaidu darbeem uſ ihsaku laiku par tschetreem gadeem, dehl noseegumeem, kas padariti pirms winu pilngadibas, tuhlit japahrwed saraksta starp tahdeem, kas noteesati, apmestees uſ dsihwi Sibirijâ.

3) Tee, kas noteesati uſ israidischanu iſ semes, kà ari tee, kuri pehz spaidu darbu nokalposchanas noteesati uſ israidischanu un kuri 4 gadu laikâ labi usweduschees un nodarbojuschees godigeem darbeem un apmetuschees kahdâ weetâ, tapat ari tee, kuri likumigi pehz 10 gadeem war liktees peerakstitees pee semneeku sabeedribas un kuri pehz scho gadu beigam, labi usweſdamees, scho teesibu jaw saſneeguschi: wiſeem schahdeem zilwekeem ir tagad brihwiba atkauta, apmestees uſ dsihwi wisâ walsti, isnemot weenigi galwas pilsehtas un galwas pilsehtu gubernas. Wini paleek 5 gadus sem peenahzigàs weetejàs polizijas usraudsibas, pee kam wineem naw atnemtas wisas teesibas, bet wini bauda teesibas, kahdas noteiktas Sodu likumu grahmatas 43. pantâ.

4) Tee, kas uſ wisu muhschu noteesati uſ dsihwi Sibirijâ, un kuri no ta laika, kad spreedums nahzis likumigâ spehkâ, 15 gadus ilgi bija jaw nometinati, turpmak war uſ dsihwi apmestees wisâ walsti, isnemot galwas pilsehtas un galwas pilsehtu gubernas, tomèr wini nedabu atpakal sawas senakàs teesibas.

5) Israiditee, kuri noseegumu, par kuru wini noteesati, padarijuschi pirms 15. maja 1883. g. un kureem Muhsu kroneschanas deenâ zaur Wisaugstako manifestu notikuschi schehlastibas parahdijumi, kas apsihmeti tagadejà Ukasa 1., 3. un 4 punktâ, dabù schahdus atweeglinajumus: a) uſ spaidu darbeem noteesateem ir darba laiks par 1 gadu japaihsina; b) teem uſ nomeschanos israiditeem, kuri dabujuschi teesibu, ka winus war usnemt semneeku sabeedribâ, teek atlauts, ka wini war liktees peerakstitees pee Sibirijas pilsehtu pilsonu sabeedribam, ja schahs sabeedribas no sawas puses to atlauj, tomèr bes teesibam, uſ Eiropas Kreewiju nahkt, lihds wineem tas teek atlauts uſ tagadejà Manifesta pamata, un c) teem, kas noteesati uſ nomeschanos Sibirijas gubernâs, pehz tam, kad wini no nomeschanàs atswabinati uſ tagadejà Manifesta pamata jaisdod pases bes peesihmes „no teem uſ Sibiriju israiditeem", un tàpat bes peesihmes, ka wini stahwejuschi teesas ismekleschanâ, un bes sarkaneem burteem par to, ka teesibas saudetas.

6) Tahdi zilweki, kas noteesati uſ nomeschanos tadèt, ka wineem nebija pases, ja wini usdod sawu kahrtu un schee usdewumi teek no weetejàm teesam apstiprinati, ir no nomeschanàs atswabinajami, ar aisleegumu, ka nedrikst dsihwot galwas pilsehtâs un galwas pilsehtu gubernâs.

Scho schehlastibas parahdijumu isleetojumu pehz 1., 3. un 5. punkta Mehs atlaujam eekschleetu ministram un Irkutskas un Amuras generalgubernatoreem, pehz tam, kad wini apleezinajuschi, ka nosoditee pa soda iszeeschanas laiku labi usweduschees.

Ja rastos atgadijumi, kur zelas schaubischanàs par to, kà schinî Ukasâ atrodoschee nosazijumi jaisleeto, tahdôs gadijumôs wisàm waldibas cestahdem ar peeprasijumeem jagreeschas pee Waldoscha Senata, kuram atgadijumôs, kas wina waru pahrkahpj, noteiktâ kahrtâ jadabu Muhsu spreedums.

Waldoschais Senats nekawesees, spert wajadsigos solus, lai schos noteikumus ispilditu.

Uſ originala stahw ar Wina Keisariskas Majestates Pascha roku parakstits:

„Alekſanders".

Tuhkstoscheem zilweku pazels sawas rokas uſ debesim, lai Wina Keisariskai Majestatei pateiktos par Wina schehlastibu.

Beigâs „Waldibas Westnesi" teek nodrukats sekoschais

Wisaugstakais raksts Wina Keisariskai Augstibai Leelkunasam Troнamantneekam no 17. marta.

Keisariskà Augstiba! Pawehlejuschi tagad ussàkt taisit dselsszelu zaur wisu Sibiriju, lai zaur to saweenotu dabas bagatàs eewehrojamakàs Sibirijas semes dalas ar eekschejo dselsszeku tihklu, Es Jums usdodu, pasinot scho Manu gribu, tiklidſ Juhs sperat soli uſ Kreewu semes, apskatijuschi sweschas semes reetumôs. Turklàt Es Jums usdodu, Wladiwostokâ likt pamatakmeni preeksch leelà Sibirijas dselsszeku tihkla Usuras dalas, kas tiks taisits uſ Krona rehkenu un uſ waldibas nolehmumu. Juhsu eewehrojama daliba pee scha no Manis ussahktà pateesi tautai patihkama darba lai buhtu kà jauns peerahdijums, zik sirsnigi Es wehlos, ka satiksme Sibirijâ ar zitàm dalam Keisara walsti tiktu atweeglota un zaur to schai semes dalai, kas Manai sirdei stahw tuwu, peerahditu Sawu dsihwo gahdibu par to, ka ta meerigi attihstitos. Isluhgdamees Deewa schehlastibu preeksch Juhsu preekschstahwoschà garà zelojuma pa Kreewiju, Es paleeku Juhsu Juhs sirsnigi mihlodams

Uſ originala stahw ar Wina Keisariskàs Majestates Pascha roku parakstits:

„Alekſanders".

Par reibinoscheem dsehreeneem un tabaku.

VI.

Tà arweenu spreesch zilweki un tàpat spreedu ari es reis, senôs laikôs. Bet kahds ir scho wahrdu sajehgums? Tas nosihmè, ka jums naw nekas zits ko teikt, jeb ari ka juhsu domas, kuras mehgineet isteikt, naw wehl pilnigi nokahrtojuschàs, bet rahdas jums wehl tikai neskaidri un juhsu dsihwais kritiks, kursch wehl no tabakas duhmeem naw apdullinats, juhs uſ to dara usmanigus. Un tà tad, ja juhs buhtut nesmehketajs, juhs tahdôs apstakkôs waj nu pazeetigi nogaiditu, kamèr rastos skaidrs jehdseens par preekschmetu, no kura juhs eseet nodomajuschi rakstit, jeb ari zenstos, droschi tanì nogremdedamees, pamatigi apswèrt un to sew pascham isskaidrot. Bet schihs apdomibas weetâ juhs nemeet papirosu jeb pihpi un smehkejeet; juhsu dsihwais kritiks teek apdullinats, nomàkts un schkehrslis juhsu darbam issuhd; tas, kas jums lihds schim rahdijàs esam sekls, ne-eewehrojams, nederigs, kamèr juhsu smadsenes bij skaidras, tagad jums israhdas leels, slawens, nepahrspehjams; tas, kas juhs sawas neskaidribas dehl pahrsteidsa, tagad wairs naw tahds; juhs issakeet teikumus bes leelas apdomaschanàs un rakstischanu turpinadami, ar preeku eewehrojeet, ka wareet daudſ un ahtri rakstit.

Bet waj tas ir pawisam eespehjams, ka tahdai ne-eewehrojamai pahrmainai, kà weegls usbudinajuma sahrtums, kursch arweenu rodas reibinoschus dsehreenus un tabaku mehreni leetojot, war buht tik nopeetni isnahkumi? Bes schaubàm, zilwekam, kursch smehkè opijumu, dser reibinoschus dsehreenus tahdâ mehrâ, ka kriht besspehzigs un bes samanas pee semes, schi pahrmehrigà leetoschana war tapt teescham loti bihstama; bet ir tatschu leela starpiba, ja kahds schihs weelas leeto tikai tahdâ mehrâ, lai patihkami usbudinatos. Luhk ir atbilde, kahda schaî leetâ arweenu jadsird. Zilweki domà, ka eesahkdamàs apreibinaschanàs nedarot nekahda eespaida. Bet tà domat, ir tikpat neprahtigi, kà, peemehram, eedomatees, ka pulkstenu war tikai tad nopeetni samaitat, ja sit pret akmeni, bet ka tas nebùt nemaitasees, ja mehs ta eekschâs eebahsisim skaidinu, jeb zitu kahdu preekschmetu.

Newajag peemirst, ka darbs, kursch tikai ir ihstenais zilweka dsihwes dsinejs un attihstitajs, naw wis meklejams kahju, roku un muguras kustinaschanâ, bet weenigi prahta pahrmainàs. Pirms zilweks ko dara sawàm rokam, kahjam un muguru, sinamai pahrmainai wajag notikt wina prahtâ. Pehz schihm pahrmainam grosas wisa zilweka tahlakà darboschanàs. Bet schihs pahrmainas zilweka prahtâ arween ir tik ko manamas.

Kreewu dailneeks Brulows reis islaboja kahda sawa skolena sihmejumu. Winsch weegli schur un tur peeduhra ar sihmuli, bet isnahkums bij tahds, ka skolens issauzàs: „Bet Juhs pahrwilkat tikai diwi, trihs strihpites un sihmejums ir pawisam pahrwehrtees!" Brulows nosihmigi atbildeja: „Mahksla eesahkas tikai tur, kur tik ko manamas strihpinas wada leelas pahrmainas."

Schee wahrdi ir pahrsteidsoschi pareisi netik ween mahkslâ, bet ari wisâ zilweku dsihwê. Mums ir pilniga teesiba apleezinat, ka ihstenà dsihwe sahkas tikai tur, kur parahdas tik ko manamas strihpinas, kur rahdas tik masas un ne-eewehrojamas pahrmainas, kuras pat muhsu usmanibas naw zeenigas. Ne tur, kur noteekas leelskas ahrejas pahrmainas, kur tautas

Daschadi raksti.

Frantschu isstahde Maskawâ.

Maskawâ, kà jaw sinots, 29. aprilì tika atwehrta Frantschu isstahde. Kreewu laikraksti schai isstahdei peeschkir leelu swaru Kreewijas tirdsneezibas weizinaschanas labâ. Tà, peem. awise „Swet" saka, ka turpmak Kreewijai daudſ no ahrsemem eewedamàs prezes newajadseschot wairs nemt no Wahzijas, kà lihds schim, bet tahs wareschot eewest taisni no Franzijas, jo pehdejee raschojumi labuma sinâ esot daudſ pahraki par Wahzijas raschojumeem. Tahlak schi pate awise saka, ka Kreewija schim brihscham wehl esot peespeesta, ruhpneezibas sinâ nemt paraugus no ahrsemem un tà tad nepeezeeschami wajadsigs, peenemt ahrsemneekus-leetpratejus deenestâ. Turpmak nu Kreewija schahdus leetpratejus wareschot nemt iſ Franzijas, bet newis no Wahzijas, kà tas lihds schim pa leelakai dalai notizis.

Zik tahlu schahs no „Sweta" isteiktàs zeribas peepildisees un buhs pareisas, to israhdis nahkamiba. Frantschu isstahde tomèr ir gan eewehrojama, jo nu daudseem ir eespehja, isstahdi apmeklejot, sawàm pascha azim pahrleezinatees no Frantschu ruhpneezibas mahkslas, kur katrs gan warès ko klaht peemahzitees.

Isstahde, kà sinams, atrodas tanis pat telpâs, kurâs 1882. g. bija isrihkota leelà Maskawas mahkslas un ruhpneezibas isstahde. No jauna ir klaht peebuhwetas daudsas jo koschas ehkas, tà ka isstahde uſ skatitaju atstàj loti pahrsteidsoschu eespaidu. Apskatitajam wispirms kriht azìs isstahdes telpu ahrejais isgresnojums, kà to reti tik dabu redset.

Kà jaw sinots, isstahde tika atklahta 29. aprilì, Maskawas generalgubernatora weetneekam Kostandam, augsteem waldibas wihreem un leelam kauschu pulkam klaht esot. Garigo zeremoniju wispirms isdarija wina eminenze bihskaps Wissarions, pehz kam isstahdes telpas aplaistija ar swehtitu uhdeni.

Pehz tam isstahdes komisijas wize-presidents, senators Diz-Monins, runaja sekoscho runu:

„Generalgubernatora kungs, zeenitàs kundses un kungi! Wirskomisijas, kà ari Franzijas wahrdâ, kuras brihwprahtigee suhtitee mehs esam, pagodinajamees Juhsu ekselenzi un wisus augstos kungus sirsnigi apsweizinat pee muhsu isstahdes sleegschna.

Kad Wina Keisariskà Majestate zaur sewischku ukasu Wisschehligi mums atwehleja weesmihlibu Hodinska pilì, mehs netik ween sajutam sirsnigu pateizibu pret Juhsu wisschehligo Waldneeku, bet mehs ari atsinam sawu peenahkumu, buht zeenigeem, schahdu schehlastibu sanemt. Pakaudamees uſ scho laipnibu, mehs kehramees droschsirdigi pee darba un bes kahdas palidsibas no muhsu Franzijas waldibas puses, bes kaut kahda atklahta pabalsta, mehs ustizibas pilni greesamees pee saweem mahkfleneekeem un dailneekeem, pee saweem mahziteem wihreem, pee saweem ruhpneekeem un semkopjeem, pee laikraksteem un pee wiseem raschodameem spehkeem muhsu semê.

Mehs wiszaur atradam tautisku sazensibu, kura nebùt nepamatojas uſ patigeem labumeem, wisàs malàs schis muhsu priwatais usnehmums tapa pabalstits un muhsu loti zeenitais presidents Karno kungs, kuram Wina Keisariskà Majestate nupat, neilgi atpakal Wisschehligi dahwaja Sw. Andreja ordena nosihmes, tuhlit no pascha pirmà gala eerakstijàs isstahditaju skaitâ. Kreewu leelajai tautai, kura pehz muhsu nelaimes naw wis no Franzijas nowehrsusès, saweem tahlajeem draugeem, kuri muhs wehl nepilnigi pasist, mehs gribejuschi rahdit, kahdus panahkumus tautiskà zentiba saſneegusi sinibu, mahkslas un ruhpneezibas laukâ. Maskawâ stahdidamees preekschâ, mehs esam gehrbuschees swehtku drahnàs, lai Juhsu semê, ja tas eespehjams, parahditum, ka esam zeenigi tahs slawas, kuru muhsu isstahde eemantoja 1889. g.

Atkaujat man, ekselenze, peesihmet, ka schi isstahde naw isrihkota, lai pee tam kahdu pelnu eeguhtu, bet schis darbs ir darits sirsnigâ un meerprahtigâ zentibâ starp wiseem. Wisjaukakais atlihdsinajums preeksch muhsu dahrgàs Franzijas buhs tas, ja eemantosim Kreewu tautibas zeenibu un mihlestibu tahdâ pat mehrâ, zik loti mehs paschi to zeenam un mihlejam.

Mehs buhsim pateizigi Jums, generalgubernatora kungs, ja Juhs buhtu tik laipni, Frantschu isstahdi Maskawâ issludinat par atklahtu, un luhdsam Juhsu ekselenzi un wisus klahtesoschos augstos kungus, sanemt muhsu wisdsilako pateizibu par to, ka Juhs scho atklahschanas swineschanu tik leelâ skaitâ ar Sawu klahtbuhtni pagodinajuschi."

Pehz schahs usrunas atbildeja wina augstà ekselenze, generalgubernatora weetneeks, A. S. Kostanda, sekoscho:

„Presidenta kungs! Dewini gadi pagahjuschi, kamèr schinî pat ehkâ bija isrihkota tautiska isstahde, kuras noluhks bija, tiklab tirgotaju, kà ari pirzeju eepasihstinat ar ruhpneezibas un dailes wisjaunakajeem panahkumeem.

Schodeen ir ruhpneezifkà un dailes un mahkslas peekoposchà Franzija, kas te isstahdijuse tik jaukus sawa raschenà un nepeekuhstoschà gara raschojumus. Eewehrojot to, ka isstahde isrihkota weenigi no priwateem lihdsekleem un uſ paschas tautas wehlejumos, schis darbs pelna siltu atsinibu no wiseem, kuri prot zeenit deriga un raschena darba wehrtibu.

Maskawa, Kreewijas sirds, issaka sawus wissirsnigakos laimes wehlejumus, lai leelais darbs isdotos dischèni.

Juhsu mihlestibas pilnee wahrdi, wirskomitejas presidenta kungs, atraduschi atbalsu muhsu sirdìs un un ar schahm juhtam, kurâs dalisees neschauboschi wisi klahtesoschee, pagodinajos, Wina Keisariskas Majestates, muhsu Wisschehligà Kunga un Keisara usdewumâ, Frantschu isstahdi Maskawâ pasludinat par atklahtu."

Par seedeem un augleem.

III.

4) Wehjsch un seedi.

Gaiss spehlè swarigu lomu dabas mahjturibâ. Gaisâ wiss dsihwo un wiss isput. Tas satur dsihwibas un nahwes dihgtus un tà tad ir zelsch no dsihwibas uſ nahwi un no nahwes uſ dsihwibu. Ja kahdai dsihwai buhtei gaisu atrauj, tad wina nomirst, turpreti nedsihwa, ja winai to atrauj, pahrakmenojas. Gaiss tur, kur tas ir brihws, ustur dsihwibas darbibu un nomiruschu isnihzina, lai no wina dalam zeltos atkal jauna dsihwiba.

Gaisa kusteschanàs — wehjsch — naw masak swariga, nekà gaisa darbiba. Wehjsch kalpo dabai, kuru azis neredſ, bet dabas pehtitaji tikai war saprast. Wehjsch wed mitrumu un siltumu no weenas weetas uſ otru. Wehjsch isnihzina muhsu dwaschu, kuru iselpojam, lai gaiss netaptu sabojats un peewed swaigu, skaidru gaisu klaht, lai nebuhtu tas pats jaee-elpo, ko eepreeksch iselpojam. Wehjsch aisnes muhsu isdwaschoto gaisu, kursch kaitetu zilwekeem un lopeem, stahdeem, kuri taisni no schahda gaisa aug un isdodas. Winsch usnem ari to gaisu, kuru stahdi iselpo, sajauz winu weelas, lai tiklab zilwekeem, kà ari lopeem

staigà uſ preekſchu un atpakaļ, weena ar otru ſadurdamees, ſakaudamees un zita zitu noſiſdamas, — ne tur ir jameklè ihſtenà dſihwe, bet tur, kur noteekas ļoti maſas, ne-eewehrojamas pahrmainas.

Nemſim, peemehram, ſlepkawu. Wina ihſtenà dſihwe neſakrit wis ar to azumirkli, kad winſch noſit ſawu upuri. Sawu upuri nomaitadams, winſch nedſihwo wis apſinigu dſihwi, bet dara kà uſgreſta maſchine, dara to, no ka winſch wairs newar atturetees, uſ ko winſch jaw ſen ſagatawojees.

Slepkawas ihſtenà dſihwe neſakrit wis ar to azumirkli, kad winſch ſawu upuri pirmo reiſ ſateek, bet ar to laiku, kad winſch wehl pat naw ne-eedomajis par redſetà zilweka nokauſchanu. Bet kad nu ſlepkawa teeſcham nahk pee tahdas apnemſchanàs, ka nodomatais zilweks janokauj, pee ta ļoti daudſ palidſ glahſe reibinoſchu dſehreenu, pahris papiroſu, — ſirdsapſinas balſs top nomahkta un nu rodas apnemſchanàs, duhſcha, ļauno darbu iſdarit. Un ja jaw pahrleezinaſchanàs zilwekâ ir nodibinajuſès, ka ļaunais darbs jaiſdara, tad winſch no ta wairs newar atturetees.

Tadèk mums jagreeſch ta leelakà uſmaniba uſ prahta ſtahwokli, kurâ wiſas ſchihs pahrmainas noteek, taiſni tàpat, kà mehs uſmanam ſwarus, uſ kureem gribam noſwehrt dahrgus preekſchmetus. Muhſu peenahkums ir, kà ſewi, tà zitus noſtahdit tahdôs dſihwes apſtakļôs, kurôs war raſtees tikai ſkaidras un pilnigas domas un zik ween eeſpehjams, ruhpetees par to, lai muhſu apſinas darbiba netaptu apgruhtinata un trauzeta leetojot reibinoſchas weelas.

Ka mums ar leelako uſmanibu jaruhpejas par neaptumſchotu, ſkaidru apſinu, par to neweens neſchaubas; katrs juht, ka ta ir pilniga pateeſiba. Bet ļoti beeſchi zilwekeem rodas patikſchana, paſcheem ſewi apmahnit. Wini maſak ruhpejas par to, lai winu apſina darbotos pareiſi un kahrtigi, bet to teeſ wairak par to, lai ſewi pahrleezinatu, ka winu uſdomatee darbi ir pareiſi un labi; bet lai ſchahdu pahrleezinaſchanos peeſawinatu, wini labprahtigi keras pee lihdſekleem, kuri, kà wineem jaw ſen ſinams, trauzè pareiſu apſinas darbibu.

Tà tad zilweki dſer un ſmehkè newis tadèk, ka nebuhtu zita labaka laika kawekļa, jeb lai uſſautrinatu prahtu, bet weenigi tikai tadèk, lai nomahktu ſawas ſirdsapſinas brihdinoſcho balſi. Ja ta ir pateeſiba, zik tad gan ļauna no ta newar zeltees!

Pateeſi, eedomajatees tikai, kahdu ehrmotu mahju uſbuhwetu tee ļaudis, kuri ſeenas buhwejot, leegtos leetot taiſno ſwina bumbinu un weenkahrſcho namdaru kaktu mehru, bet pirmejàs weetâ leetotu mihkſtu ſwina linejalu, kurſch lozidamees pat ſchkihbako ſeenu rahda taiſnu eſam, un otrâ weetâ — ſaleekamo namdaru kaktu mehru, kurſch no maſakàs peedurſchanàs ſaleezas un tikpat labi rahda aſu, kà neaſu kaktu.

Tomèr, ļoti beeſchi, taiſni to paſchu dara wiſi tee, kuri ſewi apdullina. Newis zilweka dſihwe top no ſirdsapſinas wadita, bet ſirdsapſina padodas un peelihdſinajas dſihwei.

Luhk, ko mehs redſam ſewiſchku zilweku dſihwè, tas pats noteekas ari wiſas zilwezes dſihwè, kura naw tatſchu wairak nekas, kà ſewiſchku zilweku dſihwes kopiba.

Lai labak ſapraſtu wiſu to, kas zelas no tahdas apſinas aptumſchoſchanas, laſitajam wajag eedomatees ſawu paſcha prahta ſtahwokli ſwarigakajôs dſihwes laikmetôs. Winſch atmineſees, kà katrâ no ſcheem laikmeteem winſch ſtahw ſobu pret ſobu ar ſinameem tikumibas jautajumeem, no kuru pareiſas iſſchkirſchanas atkarajas wiſa wina dſihwes laime. Scho jautajumu iſſpreeſchana naw eeſpehjama beſ leelakas uſmanibas peeſpeeſchanas. Bet ſchi uſmanibas peeſpeeſchana dara puhles. Ik kuru darbu uſſahkot, it ihpaſchi eeſahkumâ, peenàk brihſchi, kur minetais darbs mums top par nepaneſamu ſlogu, tà ka mehs to ar preeku nokratitu. Meeſigs darbs iſleekas tikai eeſahkumâ gruhts, bet turpreti garigs darbs top wehl gruhtaks, nekà ſahkumâ. Pehz Leſſinga nowehroſchanas, zilwekeem ir eeradums meſt domaſchanu pee malas tad, kad ta top gruhta, bet, pehz manàm domam, taiſni tad tikai ta top labdariga. Zilweks it labi ſajùt, ka dſihwes jautajumu wajag wiſadâ ſinâ iſſchkirt, bet ſchim noluhkam wajag iſleetot daſchreiſ pat wiſus ſawus prahta ſpehkus un no ta winſch labpràt atteiktos ar preeku. Bet tagad, ja zilwekam nebuhtu eeſpehjas ſawus prahta ſpehkus nomàkt, tad tas ari wiſadâ ſinâ buhtu peeſpeeſts ſchos ſirdsapſinas jautajumus iſſchkirt, bet tam nebuhtu wis eeſpehjams tos nowilzinat, jeb pat paſwiſam atlikt. Bet luhk, winſch ir atradis ihſtenos lihdſekļus jautajumu atlikſchanai un winſch tos katrâ wajadſibas gadijumâ iſleeto. Lihdſ ko dſihwe praſa atbildes uſ ſcheem jautajumeem un tee winu ſahk mozit, winſch keras pee ſcheem mahkſligeem lihdſekleem un uſ tahdu wihſi atſwabinajas no ſcheem uſbahſigajeem jautajumeem. Apſina winu wairs neſpeeſch, ſchos jautajumus pehz eeſpehjas drihſ iſſpreeſt un tà tad top atlikti uſ zitu iſdewigu brihdi. Bet kad nu ſchis ſkaidras apſinas brihdis ir peenahzis, atkahrtojas atkal ta pate wezà kahrtiba un tà zilweks tinas weſelus mehneſchus, gadus un daſchreiſ pat wiſu ſawu muhſchu ap teem paſcheem tikumibas jautajumeem, tomèr ne ſoli tuwak nepeewirſinadamees to iſſpreeſchanai. Bet wiſas zilwezes dſihwe un progreſs atrodas ſcho tikumibas jautajumu pareiſâ iſſpreeſchanâ. Wiſa ſchi ehrmotà rihkoſchanas ir ļoti lihdſiga ta zilweka ſtahwoklam, kurſch nopuhlas uſmeklet ſeklas upes dibinâ paſuduſchu pehrli: lai atſwabinatos no briſchanas aukſtajâ uhdenî, winſch pats ſew trauzè pehrles eeraudſiſchanu, tihſcham jaukdams un lihdſ ko uhdens tapis ſkaidraks, winſch ſahk atkal no jauna to jaukt. Zilweks, kurſch ir padewees eeradumam, ſawas gara dahwanas mahkſligi aptumſchot, ļoti beeſchi paleek uſ tahs paſchas weetas wiſu ſawu muhſchu; winſch atbalſtas uſ tahm paſchàm domam un ſpreedumeem, uſ kureem winſch jaw gadus deſmit, peezpadſmit, diwdeſmit atpakaļ bija atbalſtijees.

Katram ir eeſpehjams, no ſcha ſtahwokļa pareiſibas pahrleezinatees paſcham pee ſewis un ari pee ziteem. Lai winſch tikai atgahdajas, lai ſtahda ſawu gara azu preekſchâ wiſus ſawas dſihwes galwenakos atgadijumus tai laikmetâ, kad winſch leetoja reibinoſchus lihdſekļus un ſmehkeja, un lai winſch nowehro to paſchu laikmetu ari zitu dſihwê, tad winſch ſkaidri iſſchkirs robeſchu, kurſch atdala dſehrajus un ſmehketajus no nedſehrajeem un neſmehketajeem. Jo wairak zilweks ſewi apdullina uſbudinajoſchàm un reibinoſchàm weelam, jo mulkaks un kuhtraks winſch top kà meeſigi, tà garigi. —

Tà, ſtarp zitu, raksta par reibinoſcheem dſehreeneem un tabaku Kreewu ſcha laika ſlawenais rakſtneeks grafs Leons Tolſtois. Schis wina rakſts atradis tahdu atſihſchanu un peekriſchanu, ka tas nodrukats netik ween Kreewu, bet ari Anglu, Frantſchu un daudſ zitôs laikrakstôs, kadèk tas tika paſneegts ari Latweeſchu walodâ. Ja zaur ſcho rakſtu tikai jel weens no ſimta tiktu atgreeſts no poſtoſchà netikuma, tad tas buhtu ſawu uſdewumu panahzis!

A—ns-K—neeks.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Widſemes gubernas walde preekſch pilſehtas leetam, kà „D.-Z." ſino, iſgahjuſchas peektdeenas ſehdê nolehmuſe, waldoſchu Senatu luhgt, lai Limbaſchu pilſehtas galwu Kruſi, par amata pahrkahpumeem, nodotu teeſam.

Rigà eekſchleetu miniſtrija 24. aprilî atwehlejuſe atwèrt nodalu no beedribas preekſch palidſibas tahdu kareiwju truhkumu zeetejàm familijam, kuri weſelibu ſaudejuſchi deenestâ.

Rigas garigà ſkolà par inſpektora paligu eezelts Uſas garigas ſkolas ſkolotajs Kowalewſkis.

Rigas zepurneeku ſawſtarpeja palidſibas beedriba, kà „Widſ. G. A." ſinots, teek flehgta uſ Widſemes gubernatora kunga nolehmumu.

Terbatas mahzibas apgabala kurators, Lawrowſka kungs, ar apgabala inſpektoru Krauſes kungu ſchinis deenâs rewideja Kurſemes pilſehtas ſkolas. Iſgahjuſcho ſeſtdeen zeen. rewidenti bijuſchi Kuldigâ un no tureenes aiſbraukuſchi uſ Aiſputi.

Zehſu rentejà grahmatweſcha paligs tit. rahts Karlis Karlſons eezelts par grahmatwedi Wilandes rentejà, un wina weetâ par grahmatweſcha paligu Zehſu rentejà eezelts ſchihs paſchas rentejas kanzlejas eerednis Karlis Bambits.

Salaspilî ahrſts Arturs Dihrikis dabujis atlauju, atwèrt lauku apteeku, kas atradiſchotees Stopinu jeb Kurtu ſtazijas tuwumâ.

Salaspils labdar. beedriba, kà „W. G. A." ſino, uſ Widſemes gubernatora kunga nolehmumu teek flehgta, tadèk, ka winas darbibâ pamanita atkahpſchanàs no waldibas apſtiprinateem ſtatuteem.

Leepajas-Aiſputes dſelſszelam preekſchdarbus, kà „L. Anz." ſino, Kurſemes gubernatora kungs atwehlejis uſſahkt.

Jaunjelgawas ſemkopibas beedribas ſtatuti, kà „W. W." laſams, apſtiprinati no domenu miniſtrijas.

Par baſnizſkolu ſkolenu pahrkahpumu ſodeem Swehtà Sinoda ſkolu padome nupat peeſuhtijuſe wiſàm jeparkialſkolu padomem raksfu, kurâ norahdot, ka daudſâs baſnizſkolâs ſkoleneem uſleekot nepeelaiſchamus ſodus, kà: aiſleedſot ehſt, pa brihwſtundam nekaujot nodarbotees ar wingroſchanu un uſturetees laukâ, winus tupinot uſ zeleem, ſitot ar linijalu pa rokam u. t. t. Eewehrojot ſchos nelahgumus, baſnizſkolu ſkolotajeem uſ to zeetako aiſleedſams, ka wini, ſkolenus ſodot, nedrikſt tos paſemot un nekreetni ar wineem apeetees.

Kreewijas ſtrahdneeku apſardſibas leetà no Peterburgas „D.-Z." ſino, ka eſot nodomats, uſraudſit, kà apeetas ar behrneem, kuri ſtrahdà darbnizâs un kà winus mahza. Pahrraugeem, faſtahwoſcheem no daſchadu labdaribas beedribu eeſtahſchu weetneekeem, buhſchot teeſiba, darbnizu ihpaſchneekus ſaukt teeſas preekſchâ, ja wini nekreetni apeetas ar ar behrneem un winus peeteekoſchi nemahza.

b) Original-ſinojumi.

No Pinku mahzitaja pagaſta. Ar apbrihnojamu aſprahtibu „Ausmanis" apgalwo „Mahjas Weeſa" 17. numurâ ſch. g., ka pee mums ſehtas netaiſot, tapèz ka koki japèrk. Naw teeſa, Ausmana kungs, kokus un malku dabujam wehl beſ maksas, bet ja tomèr weztehwi ſehtas netaiſa, tad waina meklejama zitâ ſaprotamâ eemeſlâ. Pehz Juhſu domam tadèk ſemkopis, kam japèrk koki, ſehtu nekad netaiſa. Labs padoms kreetneem ſemkopjeem! — Preekſch mums tſchetreem ſaimneekeem weens eebrauzams un iſbrauzams zelſch gluſchi peeteekoſchs, wehlejams tik buhtu, ka „weztehwi" winu tà koptu, kà jaunà paaudſe. Nekahdâ ſinâ naw taiſniba, ka tagadejàs jaunàs paaudſes laikôs nemeers jeb kildas un teeſaſchanàs walda Dumpa zeemâ, turpreti gan no ſinotaja uſſlawetâ weztehwu laikâ ſtrihdus, prozeſes un pat pluhkſchanàs bij paraſta leeta. Tapat naw pareiſi, ka pawaſarôs lopi un ſuni topot galinati. Iſnemot weenu atgadijumu, kur weens ſuns, uſ paſcha ihpaſchneeka pawehli, tapa noſchauts, mums no tahdàm nemeera buhſchanam nekas naw ſinams. — Ka mehs, Dumpeneeki, ſeemâ, kaunu zelâ, brauzot kur tik taiſnaki, tas pareiſi; uſ ſemem wiſzaur tas tà paraſta leeta un tapèz nekahdâ ſinâ nebuhtu pehz juhſu domam par brihnumu atſihſtams. Tapat gan katram buhs jaatſiſt, ka ſtiprakais un gudrakais wiſzaur zitus pahrwalda, beſ ka winam tadèk ar waru wajadſetu waldibu ſew peeſawinatees. Tà tad Juhſu aſprahtigà logika, „Ausmana" kungs, ari ſche gluſchi neweetâ. Juhſu ſlawenais beigu iſteikums, ka paſaulê ari eſot mahjas un zeemi, kur eedſihwneeki meerâ dſihwojot, nenoleedſams; tik ļoti noſchehlojam, ka tiklab mums, Dumpeneekeem, kà ziteem zeen. „Mahjas Weeſa" laſitajeem, ſchis fakts jaw paſihſtams, tapèz Juhs drukſu eſat noſebojuſchees. Zeen. „Ausmana" kungs, beigàs gan dotu padomu, turpmak arween tik pee pateeſibas turetees un muhs, Dumpeneekus, ar ſawu aſprahtigo logiku atſtàt neapgruhtinatus, — eewehrojot gruhtos laikus, kur daſcham weztehwam jaw pilna galwa ruhpem, kà tikt laukâ no pagaſta nodewu un nomas paradeem.

Kads Dumpa ceema ſaimneeks.

No Klawkalnes, Skujenes draudſê. Koſeneeſchi wehl newar beigt pretotees, peekriſt pee Klawkalnes. Teeſu tagad tura wairak Koſes walſts mahjâ. Rakſti gan wiſi, kà ari pagaſta teeſa, ir uſ Klawkalnes wahrda. — Semkopji tagad jo zihtigi nodarbojàs ar ſehſchanu, laiks no 6.—11. majam gandriſ katru deenu trauzeja ſemkopjus, lihdams; kam ſmaga ſeme, teem ļoti gruhti nahkſees ſtrahdat, ſlapjuma dehł. — Klawkalnes magaſina ſcho pawaſar tika pahrmehrita; atradàs ari kahdi puhri wairak eekrahjuſchees, nekà pehz rakſteem wajadſeja buht; tos zitur nekur newareja likt, kà pahrdot. J....s. V.

No Toropezes, Pleſkawas gub. 24. junijâ, kà Jahna deenâ, tiks muhſu ewang.-lut. baſnizâ atkal iſrihkots garigs konzerts no ſchejeenes Igaunu draudſes lozekleem, ſem ſawa draudſes ſkolotaja B. kga wadibas. Eenahkums nahks par labu ſchahs baſnizas ehrgelem. Tiks dſeedatas kahdas 20 garigas dſeeſmas. Sen jaw tuwejee Latweeſchi tika uſſkuhinati, pee dſeedaſchanas peedalitees, kas ari notika. Garigâ konzertâ, kas pehrnajôs ſeemas-ſwehtkôs tika iſrihkots, jaw tika daſchas dſeeſminas mihlâ mahtes walodâ noſkandinatas. Bet drihſ ween neſatiziba ſtarp teem maſ dſeedatajeem ſahka pahrſwaru nemt, tà ka koris pawiſam iſnihka. Schai ſinâ Igauni ir daudſ prahtigaki un wiſi weenprahtigi ſawu laiku uſupurè labam mehrkam. Wehlejams buhtu, ka Latweeſchu laikrakſtus te leelakâ ſkaitâ turetu. — Laiks ſche ir ļoti jauks. Siltà leetutinſch ſlapina tihrumus un plawas un ari pabalſta augļu koku ſeedeſchanu. Schejeenes Latweeſchu un Igaunu jaunee behrni tiks eeſwehtiti waſaras ſwehtku deenâ.

E. Bleiers.

Zelojums no Laureem, Pleſkawas gubernà, uſ Jehkabſtati un atpakaļ. Marta mehneſcha beigàs es biju apnehmees, apzeemot Jehkabſtates pilſehtinu, Kurſemê. Jſ ſawa tehwa mahjam (Lauru draudſê, Pleſkawas aprinkî) wiſpirms eebrauzu Petſchorâ, tà noſauktâ Setuku galwas pilſehtâ. Eebrauzu Oſtrowas weeſnizâ, lai kahdu glahſi tehja nodſeru, lihdſ kamèr buhs laiks, uſ ſuta kumeļu noeet. Tur eſot, manâ iſtabâ, pee otra galda, noſehdàs kahdi diwi nepaſihſtami zilweki un eeſahka tuhdaļ ſwarigu runu ſawâ ſtarpâ. Weens no ſweſchneekeem ſtahſta otram „jaunu brihnumu," ka Petſchoras apgabalâ eſot kahds milſigs burwis iſzehlees. Winſch warot ar burſchanas ſpehku iſdarit wiſu, ko tik kahds grib. Par peerahdijumu runatajs ſtahſta, ka kahds wezis bijis eemihlejees kahdâ jaunâ meitâ, kurai jaw wairak gadu kahda bagata ſaimneeka weenigs dehls bijis par bruhtganu un karſti winu mihlejis, bet dehł daſchadeem ſchkehrſchleem newarejis to apprezet. Wezis aiſeet pee „mahkſlineeka" un par weſeleem trihs rubleem dabù „ſahles", ar ſwarigeem wahrdeem apwahrdotas — un nu meitſcha ir gatawa, pee ſcha eet. Pehz kahdàm nedeļam jaw kahſas tikuſchas nodſertas. Beidſot runatajs wehl peeſihmeja, ka minetais wezis eſot traks palizis un atrodotees tagad ahrprahtigo namâ, atſtahdams jauno ſeewinu ar maſo behrnu liktena warâ. No ſcha nu war redſet, ka mahutiziba ſche naw iſnihkuſe. Petſchoru atſtahjis, zaur Pleſkawu nobrauzu Oſtrowâ. Man Oſtrowas ſihkirgotajs, Kalnin kgs, ſtahſtija, ka winam drihſumâ buhſchot prahwa pee apgabala teeſas ar kahdu Oſtrowas kaktu adwokatu, dehł parada ſihmes wiltoſchanas. Jſ Oſtrowas nobrauzu uſ Dinaburgu, kur paliku pee ſawa wezà drauga A. Schkerberg kga weſelu

---

buhtu ſwaigs tihrs gaiſs preekſch ee-elpoſchanas. Beſ wehja zilweki un lopi noſmaktu ſawâ paſchu atmoſferê, beſ wehja ſtahdi nokalſtu, beſ wehja upes un awoti iſſihktu un pat juhra ſamaitatos un ſahktu puht un walditu beidſamais poſts ſemes wirſû.

Sawâ leelâ, ſwehtibas pilnâ darbibâ wehjſch ari nepeemirſt maſos ſeedinus, kuri uſ wina palidſibu gaida, jo winſch ir tas, kurſch kokus un ſahles no ſawa kluſà ſtahdu ſapna uſmodina. Kad wehjſch, kluſâ maja nakti puhſdams, koku ſeedus ſakuſtina, tad pahrplift nogatawojuſchees ſehklu trauzini un apauglodamee ſeedu puteklischi top iſkaiſiti, lai notaptu drihſi pee auglenizas, ja wina ir tuwu, jeb ari top no wehja turp aiſneſti, kur ir ſeewiſchkee ſeedi, kuri winus uſnem.

Wehjſch iſdara ari ſcho pakalpojumu uſtizami. Sawâ zelojumâ pa ſemes wirſu, winſch uſnem no ſtahdeem, kureem ir tikai wihriſchkee ſeedi, puteklischus ſawâ klehpî un aiſnes winus tahlu jo tahlu, iſkaiſidams tos uſ wiſàm puſem. Tà ka nu puteklischi ir tik pahrak weegli un wehjſch tik ſparigs, tad winſch aiſneſ uſ ſaweem ſpahrneem daudſus miljonus puteklischu un iſkaiſa winus pa ſemes wirſu, un tà tad nonàk ari pee teem ſtahdeem, kureem ir tikai ſeewiſchkee ſeedi, kuri kà jaunawas gaida no tahluma nahkdamo bruhtganu, lai tas ſawu ſwehtibu par wineem iſkaiſitu.

Teeſcham, ſchi ſwehtiba ari wineem netrukſt. Wehjſch uſnemas ſcho „bruhtgana wedeja" uſtizamo deenaſtu un dodas ar bruhtganu, lai tas buhtu ari juhdſem tahlu, pee ilgodamàs bruhtes. — Saki, waj tu wehl wari par wehju duſmotees, kad tew drebuli pahr kauleem eet, eedomajot, ka winſch wis par welti tik ahtri neſteidſas, lai iſpilditu ſawus leelos uſdewumus ſemes wirſû, iſpildidams pee tam wehl neſkaitami maſos mihleſtibas pakalpojumus, dodamees no ſeeda pee ſeedina, iſdaridams ſawu prezineeka uſdewumu, kas beſ wina palidſibas gandriſ nepawiſam neuotiktu.

Ja, naw wis maſi tee zelojumi, kurus wehjſch ſchinî ſinâ uſnemas. Berlines botanikas dahrſâ ir ſeewiſchka dſimuma ſtahds, kura otra puſe, wihriſchkà dala, atrodas Amerikâ. Ari ſcha ſtahda ſeedineem winſch katru gadu atwed bruhtganu (puteklischus) lihdſi un tà wina dſimumu jo projam wairo, kuru pehtneeki atweduſchi no tahla apgabala, lai apmeerinatu ſawu ſinkahribu.

Tà tad wehjſch ir ſlawenakais ſaprezinatajs, kas ſawus uſdewumus iſdara pamatigi, beſ eepreekſchejeem prezibu ſludinajumeem awiſês.

Tomèr, kà tas jaw pa laikam ir, ari wehjam ſchinî ſinâ konkurenti, kuri daudſkàrt wina roku darbu iſnihzina un kurus mehs apluhkoſim tuwak.

Puſſtops.

Kahdâ Widſemes muiſchâ paſtàw jaw gadu deſmitus eeradums, ka ſinamôs gadijumôs nepeezeeſchami wajadſigs „puſſtops ſihwà". Te uſſihmeſchu ſchahdus — pawiſam 12 — atgadijumus:

1) Ja gadas, ka no Petera waj Jahna jalùdſ palidſibas, kaut ko ratôs jeb kur zitur eezelt, iſzelt, eeneſt waj iſneſt ahrâ, tad ſchee tuhlit waizà: „Waj buhs puſſtops?" Ja atbildi: „Buhs!" tad tee tew uſ reiſ paklauſis, bet ja ſaziſi: „Ne," tad tee aiſwilkſees projam, aiſbildinajuſchees ar newaļu.

2) Ja gowij rodas telſch, aitai jehri, jeb zuhkai ſiweni, tad kopejam beſ wahrda runas jadod „puſſtops", kas to leedſas darit, to noſauz par ſkopuli.

3) Slakteram kauſchanas atgadijumâ jadod, beſ ſewiſchkas makſas, wehl „puſſtops". Ja kaujamo lopu ir wairak, tad „puſſtops" no katras dſihwibas.

4) Kad lopus pirmo reiſ dſen ganôs, tad ganeem jadod pa „puſſtopam" katram, bet kas ſchim eeradumam pretojas, ta lopeem jaw naw wis teizamais liktens.

5) Dſimt- jeb wahrda-deenâs ari nedrikſt truhkt „puſſtopa" preekſch laimes wehletajeem.

6) Kartupeļus ſtahdot jaapgahdajas wairakeem „puſſtopeem", kuri jaiſdala ſtarp ſtahditajeem, lai kartupeļeem buhtu bagata raſcha.

7) Kahpoſtu un dahrſa ſaknes ſtahdot jaeewehro tas pats.

8) Ja kahds no muiſchas ļaudim aiſees pee otra pirkt ſiwenus, jehrus, jeb ko nebùt zitu, tad tam, ſinams, wajag nemt lihdſ „puſſtopu", beſ kura gandriſ nekad „andele" neteek noſlehgta.

9) Kad drehbneeks pataiſijis jaunu uſwalku, jeb kurpneeks jaunus ſahbakus, tad, ar ziteem ſatizees, tuhlin dabuſi dſirdet: „Eh — brahl, tew jauns uſwalks — jauni ſahbaki! Pehrz „puſſtopu!" Teeleſchanàs naw no ſwara un „puſſtops" ſpehlè atkal ſawu lomu.

10) Muiſchas eedſihwneeki nekad ne-eet weens pee otra weeſotees beſ „puſſtopa", jo zeeminſch, kurſch atnes lihdſ „puſſtopu", teek labi pazeenats, kamèr tura par newajadſigu, zeenat tahdu, kas naw atneſis „puſſtopa".

11) Jurgôs tiklab atnahzejam, kà ari iſgahjejam, jaapbrunojas ar „puſſtopeem", lai waretu „atwaditees" no wezajeem un „eepaſihtees" ar jaunajeem kaimineem.

12) Muiſchas bahrſdſkuwim un matu greeſejam bagatakee dod „puſſtopu" par friſuru, bet tikai ſchinî gadijumâ nabagakajeem ir atlauts iſpalidſetees ar „korteli".

No ta wiſa ir redſams, zik tahlu iſplatas ſchahda „puſſtopu" nebuhſchana.

Rss.

deenu, lai waretu kopâ ar winu ar pilsehtu labak eepasihtees. Dinaburgu labi apskatijees, otrâ rihtâ atkal dewos zelâ un nonahzu Jehkabstatê ap plkst. 10 no rihta. Jehkabstati atstahdams, nobrauzu atkal Dinaburgâ; tas bija paschâ pirmajâ aprili. Sche nu atkal dsirdeju, ka wisadâ sinâ wajagot schinî deenâ weenam otru ismahnit, tad augschot labi rudsi un buhschot lehta maise. To nebija ari aismirsis kahds kurpneeka sellis. Winsch eet uf krogus papu un prasa weselu buteli brandwina, to isdser un eet ahrâ. Winam teek prasits naudas, bet schis atbild, ka dehl pirmà aprila bes naudas isdsehris schnabi, lai maise paliktu lehtaka. Kroga papa naw wis meerâ ar schahdu ismahnischanu, peesauz poliziju un wainigo nodod ismekleschanai. No Dinaburgas nobrauzu Korsowas meestinâ, kur redseju wairak Latweeschu. Ostrowâ atbrauzis, satiku wairak pasihstamus un amata beedrus. Wisi no wineem grib Ostrowu atstàt, par eemeslu nemdami nesatizibas wainu. Kahds kaiminu pagastâ dsihwodams wihrs pa naktim gahja apaksch otra kaimina klehts un, ar swahrpstu isurbis zaurumu klehts grihdâ, leek maisu apakschâ un laisch labibu eekschâ. Saimneeks, to manijis, isber labibu is apzirkna, leek slinti pee zauruma un notaisa mahksligi tà, ka, tiklihds labibas puhkis atnàks un ais tapas nems, tuhdat buhs sprahdseens. Tà ari notika. Zaur to kahds pasaudeja sawu roku un wehl klaht tika uf pusotra mehnescha zeetuma nosodits. Ostrowu atstahjis, nobrauzu atpakal Laurôs. Schejeenes Latweescheem nu ir saws mahzitajs un wisi nu jo leelaku preeku apmeklê sawu Deewa namu. Lauru mahzitajs, Steika kgs, neruhpejas neween par Latweescheem, bet ari Igaunu deewkalposchanu it beeschi notur. Tas dara nabaga Igauneem leelu preeku, wahrdu sakot: Steika kungs ruhpejas loti daudſ par scho draudsi.

F. A. Viktors.

No Jaun-Nikolajewskas. Schejeenes Latwji, kas lihds schim bija peedalijuschees pee Tresowas pagasta, tagad grib peeweenotees pee jaundibinatà Troizkas pagasta, kas ari wisâs darischanâs buhtu wairak pee-ejams. — Kaut gan sneegs sen jaw nogahjis un ari pehrkona tehws sawu dobjo balsi mums pahra reisas lizis dsirdet, tomèr rudsi un sahle mas ween steepjas uf augschu; scho wisu gan padarija beeschàs nakts salnas. — Tad wehl japeemin, ka muhsu beedribas leeta, kuru gada eesahkumâ gan eekustinaja, tagad atkal ir apklususe un katrs strahdà un rihkojas preeksch sewis, aismirsdams: „Kà skudrites meschinâ leelu puhli usbuhwej', Tà tauteeschi pulzinâ leelu darbu padarij'."

Aukuperons.

c) **Baltijas notikumi.**

Terbata. Kahrlis Krehflinsch 11. majâ eeguwis magistra gradu.

Dr. grafs Alekſanders Keiſerlings nomiris 8. majâ. Nelaikis sawâ laikâ ispildija daschadus swarigus amatus: winsch bij Igaunu muischneezibas landrahts, Terbatas mahzibas apgabala kurators, Keisariskàs sinibu akademijas goda lozeklis, Keisariskà pilsgalma hofmeistars u. t. t.

Neretas apgabalâ, kà „B. W." sino, 8. majâ usnahzis weesulis ar leetu un krusu, kas tur pastrahdajis daudſ posta.

Apſardſibas meschi gar juhrmalu tagad Ainaschu apgabalâ topot dehstiti.

No Schlukuma, Aluksnes draudsê, mehs isgahjuschâ numurâ pehz „B. W." sinojam, ka tur leeldeenu swehtkôs pasudis Karlis Wahrdaws. Tagad mu no tureenes teek sinots, ka Wahrdaws atrasts kà lihkis esarinâ pee Paulina kroga. Lihki tuwak apskatot, ap kaklu un uf kruhtim eeraudsiti sili laukumi, kas gaischi leezinot, ka Wahrdaws wispirms nosists un pehz tam esarinâ eemests.

No Weetalwas-Odseenas „B. W." sino, ka tur nesen kahds mironis kapsehtâ netizis paglabats, tadèl ka tas tizis nogiftets. Nelaikis, Odseenas muischas daudsgadejais kalps J. Gr., nupat Jurgôs aisgahjis par pusgraudneeku uf Krisburdseescheem Witebskas gubernâ, kur 30. aprili peepeschi nomiris. Ispaudàs tuhlit walodas, ka nelaikis nebuhschot labâ nahwê miris, tadèl ka wina seewa pehdejâ laikâ tam bijuse neustiziga. Atsauktais Zehsu aprinka ahrsts Getgens, mironi usschkehrsdams, isteizis, ka nelaikis miris teescham zaur giftigu ehdeenu jeb dsehreenu. Smadsenes un eekschas atwestas uf Rigu, lai ispehtitu, kahda giftigu weela leetota un waj winsch pats gifti eenehmis, jeb ta winam tikuse no otra eedota.

Uf Jelgawas dſelſszeka isgahjuscho nedel kahdâ rihtâ atrada dselsszeka sargu stipri eewainotu un bes samanas semê gulam. Nelaimigo noweda slimnizâ, kur winsch, kà „M. Z." sino, nomiris. Deenu pirms mirschanas winsch uf kahdu brihdi atdabujis wehl samanu un tad issazijis, ka netizis wis no dselsszeka brauzeena sabraukts, bet wairaki nepasihstami zilweki winam usbrukuschi. Naudas winam nebijis klaht.

Krona-Wirzawas meschâ, meschsarga Zelmaja eezirknî, kà „D. L." sino, 2. majâ atrasts pilnigi pliks seeweescha lihkis, kamèr drehbes useetas otrâ zeka malâ, pehz kuram jadomajot, ka nelaike bijuse pilsehtneeze. Par winu isplatitas daschadas walodas.

Leepajâ, kà „L. Z." sino, atwehrta „juhreneeku eestahde", kur esot eerihkota lasama istaba ar awischu galdu un masu biblioteku. Te juhreneeki warot par brihwu dabut wajadsigo matrialu wehstulu rakstischanai. Ari spehleschanas istaba te eerihkota, kur warot spehlet schacha-spehli, bikardu, domino, damspehli u. z. Eestahde dibinata ar to noluhku, lai juhreneekeem buhtu eespehjams, apmeklet weetu, kur godigi un tikli war laiku pakawet.

Par Leepajas-Romnu dſelſszeka pahrwaldneeku no 1. maja eezelts hofrahts Adadorows I.

Bahrtes skolotajs un ehrgelneeks Juris Bergmans nomiris, 76 gadus wezs. Skolotaja amatu winsch ispildijis 53 gadus ilgi.

Rewelê tikschot dibinats pilsehtas lombards.

Kahdâ Wesenbergas apkahrtnes pagastâ, kà weetejais „Anz." sino, kahdai peedsihwotaja seewai peedsimuschi 4 behrnini uf reis, no kureem 3 meitenites un weens puisens. Wisi 4 behrnini usturotees spirgti un weseli. Muischas ihpaschneeks diwus no teem peenehmis audsinaschanâ.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Par Keiſariſkàs Augſtibas Leelknaſa Tronamantneeka zelojumu peenahkuschas pa telegrafu schahdas sinas:

Wladiwostokâ, 11. majâ. Keisariska Augstiba Leelknass Tronamantneeks, pabeidsis sawu juhras zelojumu, schorit plkst. 10 no nahza Wladiwostokâ, pehz loti laba braukuma. Keisariska Augstiba juhtas loti labi, peenehma uf kuga generalgubernatoru baronu Korfu un augstakos amata wihrus. Riht ees malâ.

Wladiwostokâ, 13. majâ. „Pamjat Asowu", kurâ Keisariskà Augstiba leelknass Tronamantineeks sche atbrauza, pawadija fregate „Wladimir Mononiach", kreisers „Admiral Nachimow" un leelgabalu laiwas „Korejez", „Mantschur" un Bobr"." Swehtdeen plkst. 11½ Keisariskà Augstiba, leelgabaleem rihbot, swaneem swanot un leela lauschu pulka un kara spehka dikteem urrah-sauzeeneem apsweizinats, isnahza uf saussemi, kur Winu uf admiralitates krasta Amuras apgabala generalgubernators, juhrmalas apgabala militar-gubernators, Wladiwostokas ostas komandants un pilsehtas representanti apsweizinaja. Pilsehtas galwa Keisariskai Augstibai Leelknasam Tronamantineekam sudraba blodâ pasneedsa sahli ar maisi un Wisaugstakam Weesim wehleja laimes uf sweiku atzelojumu tehwijas semê. Zelâ no krasta uf katedrali bij ustaisiti krahschni goda wahrti; wiss zelsch isklàts ar tepikeem. Skolu mahzekli un kara spehks bij nostahditi gar abàm zela malam. Pee goda wahrteem stahweja goda waktis preeksch Keisariskàs Augstibas, generalgubernatora laulatà draudsene un Wladiwostokas dahmas, kà ari leela lauschu druhsma. Pehz tam, kad Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantineeks ar goda waktim bij apsweizinajees, Winsch ar Sawu swihtu un Usurijas Kasaku konwoju, laudim un kara spehkam weenmèr gawilejot, pa pukèm apkaisito eelu gahja uf katedrali, kur Winu wisa garidsneeziba sanehma. Tur tad notika swinigs swehtku deewkalpojums par Augstà Zelotaja laimigu atzelojumu; pehz tam Keisariskà Augstiba aisbrauza uf gubernatora namu un tur peenehma waldibas eestahschu preekschneekus un pilsehtas waldibas weetneekus. Wladiwostokas Kineeschu un Koreaneeschu koloniju delegazijas Keisariskai Augstibai sudraba blodàs pasneedsa sahl ar maisi. Pehz peenemschanas beigàm Keisariskà Augstiba aisbrauza atpakal uf twaikoni „Pamjat Asowa". Pee Keisariskàs Augstibas leelknasa ee-ejas Wladiwostokà ari lihds ar Winu atzelojuschais Greekijas prinzis Georgs nehma dalibu. Kà dsirdams, Keisariskà Augstiba lihds 21. majam paliks Wladiwostokâ un, bes Sibirijas dselsszela buhwes darbu atklahschanas, nemschot wehl dalibu pee buhwejamà doka un admirala Newelska peeminekla pamata akmenu likschanas. Keisariskà Augstiba laikam apmeklès ari Posjeta lihzi. Wladiwostokas pilsehta, kà protams, ir krahschni ispuschkota. Sestdeenas wakarâ notika krahschna illuminazija.

Peterburgâ, 14. majâ. Muhsu waldiba sakopo sawu Londonas selta krahjumu. Diwi miljoni mahrzsterlnu jaw wakar sche no Rotschilda eeredneem nodoti seltâ; trihs tahlaki miljoni nahkoschâs deenâs gaidami.

Kreewijas dſelſszeku eenehmumi schogad pirmajôs diwi mehneschôs pehz finanzministerijas sawahktàm sinam bijuschi schahdi: Priwatdselsszeki, kuru kopgarums ir 18,468 werstes, eenehmuschi 33,367,952 rbl. jeb 1807 rbl. no werstes (pagahjuschâ gadâ tajâ paschâ laikâ 31,054,207 rbl. jeb 1717 rbl. no werstes); krona dselsszeki, kuru garums ir 8770 werstes, eenehmuschi 9,781,733 rbl. jeb 1115 rbl. no werstes (pehrn tajâ paschâ laikâ 9,688,237 r. jeb 1104 rbl. no werstes). Wisi dselszeki, kuru kopgarums 27,238 werstes, no scha gada 1. janwara lihds 1. martam eenehmuschi 43,149,685 rbl. (pehrn tajâ paschâ laikâ 40,742,444 rbl.).

Maskawà schinis deenâs peekerti kahdi 30 Schihdi, kuri bij isdewuschees par pulksteenu taisitajeem, bet pateesibâ aisdewa naudu pret eekihlatàm leetam. Wainigee saukti pee atbildibas un tiks laikam is Maskawas israiditi.

No Lublinas sino, ka kahds aisgahjeju pulzinsch slepeni gribejis pahreet pahr Austrijas robeschu, lai no tureenes zelotu uf Hamburgu un tad tahlak uf Brasiliju. Puse no wineem tikuse apzeetinata un kà arestanti atwesti Lublinâ.

No Polijas uf Brasiliju pagahjuschà gada pehdejâ zetorksni aisgahjuschi kahdi 12,000 iszelotaji. — Is Brasilijas zelotajs Glinka un katolu preesteris Halmizkis telegrafê „Warsch. Kurj.", ka wini 10. majâ pawadijuschi uf twaikoni „Köln" 232 zilwekus, kuri atgreeschotees atpakal uf sawu dsimteni.

Jaroſlawà 4. majâ nodedsis wesels pilsehtas zeturksnis. Notikuschos saudejumus rehkina uf kahdeem 100,000 rbl.

No Simferopoles wairak bagatu Schihdu brauzot uf Palestinu, lai ismekletu semes gabalus preeksch koloniju eerihkoschanas Schihdeem, kas no Krimas grib turp dotees.

Simferopoles apgabalà, Taurijas gubernâ, esot tik leels sausums, ka sahle sahkot nokalst.

No Rigas.

15. majs, kà Keisara Majestates kroneschanas deena, tapa Rigâ un tapat ari wisâ plaschâ walsti jo swinigi noswineta. Rigâ nami jaw no pascha rihta bija koschi karogeem isgresnoti un wakarâ apgaismoti. Basnizâs notureja deewkalpojumus, sawâs sirdìs sajusdami pateizibu par muhsu mihlota Semes Tehwa jauno schehlastibas parahdijumu nabageem, nelaimigeem zilwekeem, kà ari isluhgdamees no ta Kungu Kunga, lai winsch jo projam sargà Winu Keisariskas Majestates, Wina Keisarisko Augstibu Leelknasu Tronamantneeku un wisu Keisara Namu!

Rigas Latweeschu teatris, pehz isgahjuscho swehtdeen Rigas Latweeschu beedribas runas wihru sapulzê dotà pahrskata, notezejuschâ teatra israhschu laikmetâ darbojees schahdejadi: Notezejuschâ sesonâ uf paschu skatuwes bijuschas 37 israhdes, no kuràm darba deenâs 3; bes tam 5 israhdes uf zitàm skatuwem, proti: Zehsis — 2, Walmeerâ — 1, Walkâ — 1 un Rigas Pawasara beedribâ — 1. Uf paschu skatuwes sesonas laikâ tikuschas israhditas 29 lugas, no kuràm 8 pirmo reisi. Luga „Staburaga meitina" israhdita 4 reises; „Muhsu dakters" un „Preziosa" — pa 3 reises: „Bes behdam", „Dsihwibu preeksch Zara", „Kornewilas swani", „Roberts un Bertrams" un „Sagli" — pa 2 reises; wisas zitas — pa 1 reisi. Pa wisàm schihm israhdem teatris ir tizis apmeklets no 22,575 personam, t. i. katra israhde zaurmehrâ no 610 personam (pehrn no 571 personam). No israhdem eenemts 9695 rbl. 70 kap., t. i. no katras israhdes zaurmehrâ 262 rbl. (pehrn 247½ rbl.). Pilsehtas subwenzijas naudu (5500 r.) un daschus sihkunus peeskaitot, pawisam eenemti 15,401 rbl. 70 kap. Isdots 15,141 rbl. 70 kap. — Nahkoschàs sesonas budschets, pee 40 israhdem un ar tikai 5000 rbl. leelu pilsehtas pabalstu, aprehkinats uf 15,200 rbl.

Rigas Latw. teatrim preeksch nahkoschas sesonas peenemti schahdi israhdes spehki: teatra direktors un reschisors: H. Rode-Ebelings; akteeri un dseedataji, kungi: Brigaders, Brihwneeks, Freimanis, Jansons, Kozinsch, Krauklis, Leelakmens, Lepschewizs, Meerlauks, Melgails, Osche, Plaweneeks, Rudsits, Seemzeetis, Steinholds, Traflows, Wahrna, Wihtols; dahmas: Akmentiņ, Apsit, Brigader-Maja, Esarlauk, Graudiņ, Kaslowsky, Kemmer, Krüger, Lanke, Melkert, Meri, Siewert. Bes tam sawwaļneeki: 5 kungi un 3 dahmas. Wehl truhkst: kapelmeistars un warone.

Rigas Latw. beedr. runas wihri sawâ pehdejâ kahrtejâ sapulzê nospreeduschi, beedribas sehtâ buhwet ledus pagrabu, ar telpam wirs wina preeksch teatra wajadsibam, preeksch kam atwehlets 1800 rbl. leels kredits. Tad wehl runas wihri atsinuschi par derigu no arkitekta K. Pekschena jaunsastahdito planu un aprehkinu par namu buhwi patwersmei waj skolai uf Remersa dahwatà gruntsgabala Pahrdaugawâ un atwehlejuschi 7000 rbl. leelo kreditu preeksch scha nama buhwes.

Swehrinats adwokats Jahnis Sakits negaidot zaur nahwi no mums schkihrees isgahjuschàs peektdeenas wakarâ. Nelaikis ir dsimis 1846. g. 3. julijâ, Ehrgemes draudsê. Beidsis Rigas gubernas (tagadejo Nikolaja) gimnasiju, winsch lihds 1871. g. studeja teesleetu sinibas Terbatas augstskolâ. Wehlakâ dsihwê winsch it naigi peedalijàs pee jaunzeltàs Rigas Latw. beedribas dsihwes. Pehdejâ laikâ winsch bija par beedribas preekschneeka weetneeku. Isgahjuschàs swehtdeenas wakarâ nelaika atdsisuschàs meesas tika pawaditas lihds Dinaburgas wokſalam, no kureenes winu otrâ rihtâ pa Widsemes dselsszelu aisweda uf Blomes muischu, kur winu scho treschdeenu paglabaja Smiltenes kapôs. Meers wina pihschleem!

Rigas zementfabrikas dibinatajs, Kahrlis Kristofs Schmidts scho pirmdeenas rihtu nomiris. Winsch dsimis Kursemê 1821. g. un kà nabaga sehns eestahjàs Rigâ par mahzekli kahda tirgotaja weikalâ. Wehlak winsch pats sahka nodibinat weikalu, atwehrdams etas fabriku un wehlak zementfabriku, kuru slawa nodibinajusès tahlu jo tahlu ahrpus Baltijas robescham.

Rigas pilsehtas krahjkases telpas no schahs zeturtdeenas, 16. maja sahkot, atrodas Kalku eelâ Nr. 9, 1 trepes augschâ, senakajâ bahrinu namâ. Lihds schim, kà sinams, schi krahjkase atradàs leelàs gildes namâ.

Rigas rikschbrauzeju beedriba isgahjuscho swehtdeen, kà jaw sinots, israhkoja otro skreeschanos. Wispirms bija rikschjahschanàs, pee kam v. Kuhlberga kehwe „Aida" ispelnijàs pirmo godalgu. Rikschbraukschanàs sazensibâ pirmàs godalgas ispelnijàs: R. Schefflera ehrselis „Trolik", K. K. kga ehrselis „Dorogoi" un Albrechta kga ehrselis „Ideal". Nahkoschà, treschà skreeschanàs buhs atkal scho swehtdeen, 19. majâ. Sirgu ihpaschneekeem, kuri grib peedalitees pee skreeschanàs, japeeteizas Dschona Rikera kantori, Grehzeneeku eelâ Nr. 25.

Strehlneeku beedribas pehdejâ generalsapulzê Dr. Arnold Plates un J. Ikert kgi tapuschi eewehleti preekschneezibâ.

Petera basnizà isgahjuscho swehtdeen, kà „D. Z." sino, swineti bibeles swehtki, kurôs starp zitu sinots, ka isgahjuschâ gadâ bihbele drukata 12 walodâs pawisam 300,000 eksemplarôs. Pehrnajâ gadâ Widsemes zeetumôs, nabagu skolâs, behrnu deewkalpojumôs un eeswehtijameem jaunekleem, kà ari uf Sibiriju noteesateem noseedsneekeem isdaliti 416 eksemplari.

Zaur bibeku noliktawam pahrdoti kahdi 600 eksemplari par 331 rbl. 85 kap. Leelàs bibeku beedribas Rigas nodaļai tagad esot 23,400 rbl. leels rihzibas kapitals. Beedriba sawu darbu isplatijuse pa wisu Widsemi; bes galwenàs bibeku noliktawas Rigâ winai wehl esot saru noliktawas Rigâ, Walmeerâ un Zehsis.

Kahds brihnuma-putns is Rigas, kà „R. W." lasams, tagad teekot rahdits Londonâ par naudu. Schis brihnuma-putns ir wista ar zilweka gihmi — ar degunu, luhpam un tschetreem sobeem; uf kahju pirksteem — zilweku nagi. Scho putnu Rigâ uf Daugawas tirgus kahda Schihdeete schogad marta mehnesi pahrdewuse meesneeku meistaram Hess kgam par 5 rbl., kas to tad tahlak pahrdewis adwokata Eppingera rakstwedim Toplizkim par 25 r. Toplizkis ar winu aisbrauzis uf Berlini un wehlaki uf Londonu, no kureenes nu rakstijis, ka pelnot ar scho brihnuma putnu leelisku naudu, pa deenu kahdus 150 r. Wispehdejâ laikâ Toplizkis nobrauzis uf Parisi.

Schaufmiga noseedſiba, kà „Ztg. f. St. u. L." sino, padarita schajâs deenâs pee kahdas 5 gadus wezas, koschas meitenites, kas bijuse turigu wezaku behrns. Isgahjuscho otrdeenas wakaru wina pasuduse un nopeetni pakalmeklejot tikai otras deenas pehzpusdeenâ atrasta gruhti eewainota un pagihbuse uf Hammera koku platscha. Lai gan winai tuhlit sneegta ahrsta palidsiba, tomèr masà pukite pehz kahdàm deenam uf muhschu nowihtuse. Polizijai stingri pakalmeklejot par nezilwezigà noseeguma isdaritaju peekerts kahds 37 gadus wezs bes darba esoschs tehwinsch, kas apzeetinats.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Eewehrojot to, ka tiklab smagee fuhrmani, kà ari wisas zitas ekipaschas bes kautkahdàm federem brauz pa pilsehtas eelam ahtreem rikscheem — es atrodu par derigu man padotas polizijas eeredneem no jauna atgahdinat Widsemes gubernas awisê Nr. 8 issludinatos weetejo nolikumu paragrafus no Rigas pilsehtas domneeku sapulzes 22. janwarî 1888. g. § 1. Ar rateem, kureem naw ne apalu ne guloschu atspaidu federu, tàpat ar rateem, kuri winu konstrukzijas waj winu wesuma dehl taisa leelu trokšni pee ahtras braukschanas, ir atlauts braukt tikai soteem. § 2. Schis nosazijums sihmejas uf to pilsehtas datu, kura eerobeschota no Daugawas krasta Kahrla eelas, Teatra un Basteja bulwareem un Nikolaja eelas. Uf minetàm eelam, isnemot Kahrla eelu, braukschana soteem naw usskatama par obligatorisku. Ezirknu pristawu kungeem peenahkas wineem padoteem eeredneem uf zeeschako peekodinat, ka pastahwigi uf to lai taptu luhkots, ka min. weetejee nosazijumi top ispilditi; wainigos, kas tos pahrkahptu, usdodu saukt pee atbildibas.

Sahdſibas. Nakti uf 9. maju, Pils eelâ sem Nr. 6 nosagtas dselses logu restes ap 30 rbl. wehrtibâ. — 9. majâ, Elisabetes eelâ sem Nr. 10, semneezes Katrinas Neu dsihwokli, zaur usmuhkeschanu, isdarita sudrableetu un daschadu drahnu sahdsiba ap 85 rbl. kopwehrtibâ. — Tajâ paschâ deenâ Walnu eelâ sem Nr. 8, is Jasepa Ferseza dsihwokla issagtas, zaur usmuhkeschanu, daschadas drahnas un zitas mantibas ap 164 rbl. wehrtibâ. — Tajâ paschâ deenâ, Lehruma eelâ sem Nr. 5, is psalmista Jewisichija Charbamowa dsihwokla, zaur usmuhkeschanu, issagts naudas maks ar 30 rbl. naudas un wina dokumenteem. — Politeknikis Israels Simchowitschs, kursch dsihwo Suworowa eelâ sem Nr. 30, sinoja polizijai, ka nakti uf 10. maju is wina neaisslehgta dsihwokla issagti wehrtspapihri kopwehrtibâ 570 rbl.

Laupischana. Semneeze Auguste Kuschke, kura dsihwo Dsirnawu eelâ sem Nr. 123, sinoja polizijai, ka winai, 8. majâ, uf Daugawas tirgus kahds nepasihstams zilweks israhwis is rokas naudas maku ar 5 rbl. 27 kap. naudas un ar to pasudis.

Krahpschanas useeschanas. Atzelojuschi semneeki pehdejâ laikâ tapuschi daudskahrt peekrahpti, pee kam kautkahdas personas peesawinajuschàs winu naudu, apsolidamàs waj nu to isnainit jeb nodot radineekeem. Eekschrigas 1. eezirkna nowada usraugam Grizinam isdewàs 10. majâ sch. g. diwi schahdus wainigos semneekus Jani Preedi un Osipu Januitis apzeetinat, kuri patlaban kà gribejuschi schahdu wiltibu isdarit. Apzeetinatee, no kureem pirmais jaw bijis noteesats un bijis ari Sibirijâ, saukti tagad pee atbildibas.

Peepescha nahwe. Terbatas eelâ, netahlu no dsehreenu pahrdotawas sem Nr. 8 semneeks

Jehkabs Bluhms, 49 g. wezs, 10. majâ uf trotuara pakritis un peepeschi nomiris. Kà ahrsts isteizis, tad nahwes zehlons bijis sirds maitaschanàs. — Tajâ paschâ deenâ Marijas eelâ sem Nr. 47, zunftes okladists Bernhards Zachels, 47 gadus wezs, zaur sirdstreeku peepeschi nomiris. — 12. majâ, Slokas eelâ sem Nr. 14, Pruhsijas pawalstneeks Wilhelms Wenzels, 65 gadus wezs, sawâ dsihwoklî peepeschi nomiris. Lihkis nodots ismekleschanas kambarim. — Tajâ paschâ deenâ uf ratuscha platscha tapa atrasts kahds bes samanas pakritis, pee strahdneeku kahrtas peederigs zilweks, kursch peepeschi nomira, lihdſ tas bija nowests glahbschanas eestahdê.

(R. P. P. A.)

Kugneeziba.

Lihdſ 16. majam Rigâ atnahkuschi 451 kugis un isgahjuschi 392 kugi.

Kustonu apsardsiba.

Muhsu seemeku dseedataju putneem par apsardsibu nesen firmais Somijas dsejneeks Topelius Helsingforsâ, leelam lauschu pulkam peedalotees, sirsnigôs wahrdôs runaja par to: „Kadèl mehs esam kustonu apsardsibas beedribâs par beedreem?" Zeen. runatajs dedsigôs wahrdôs norahdija uf behdigo likteni, kas sagaidot muhsu spahrnotos wasaras weesus rudenî zeļojot atpakaļ uf deenwideem, kà wini schinî gada laikâ tuhkstoscheem teekot isnihzinati. Runatajs usaizinaja wisas kustonu apsardsibas beedribas, kopigi spert solus, lai beigâs scho nelahgumu nowehrstu. Winsch dewa padomu, lai muhsu kustonu apsardsibas beedribas wiswehlakais lihdſ junija mehnescham sch. g. eesneedsot luhgumrakstu schehlsirdigajai Italijas kehnineenei Margreetai, kurâ lai luhdsot, ka wina nemtu muhsu spahrnotos dseedatajus sawâ apsardsibâ, gahdadama, ka tiktu islaisti zeeti likumu nosazijumi, ka putnini rudenî, zeļodami uf deenwideem, Italijâ netiktu tik leelâ mehrâ isnihzinati, nekà tas lihdſ schim ir notizis. —is.

Is muhsu weesigàs sadsihwes.

„Rigas daiłkrahsotaju pal. beedr."

Swehtdeen, 19. majâ, isees sakumôs uf Alekſandra parku. Pee leetaina laika nedeļu wehlak.

„Pahrdaugawas amatn. pal. beedr."

T. p. d., plkst. 5 p. p.: Dahrsa atklahschanas balle Wilhelmsejâ.

Walejas wehstules.

Frizim Faulbaumam. Uf Juhsu wahrda jaw ilgaku laiku pee mums guļ peenahkuse wehstule; nesinadami Juhsu tagadejo dsihwes weetu, mehs newarejam Jums to peesuhtit.

A. K. — St. Pateizamees par laipno peesuhtijumu.

D. Ko. — M. Nakſts par garu.

M. Sk. — T. Turpmak nodrukasim. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 19. majâ 1891. g.

Jahna basnizâ	pulksten	9	mahzitajs	Weyrichs.
" "	"	2	"	Hartmans.
Gertrudes basnizâ	"	½2	"	A. Walters.
Jesus basnizâ	"	½10	"	Josephi.
Martin basnizâ	"	9	"	Kaehlbrandts.
Pawila basnizâ	"	½9	"	C. Walters.
Lutera basnizâ	"	½9	"	Paukschens.

Tirgus sinas.

Rigâ, 16. majâ 1891. g.

Kweeschi: Kursemes, 120 mahrz. 104 kap. pudâ, Kreewu, 127 mahrz. 115 kap. pudâ, seemaskweeschi, pehz labuma.

Rudsi: Kreewu, 120 mahrz., 100 kap. pudâ, Kursemes, 120 mahrz., 99 kap. pudâ, Kursemes schahwetee 120 mahrz., 99 kap. pudâ.

Meeschi: Kursemes diwkanschu, 110 mahrz., 86 kap. pudâ, Kreewu, 114 mahrz., 84 kap. pudâ, schahweti, 100 mahrz., 82 kap. pudâ.

Ausas: Kursemes, pehz labuma, 74—80 kap. pudâ, Kreewu, zaurmehra labuma, 76—78 kap. pudâ, Kreewu, augstaka labuma, 79—85 kap. pudâ, schahwetàs, 72—74 kap. pudâ, pahrdeweji.

Linsehklas: weenkahrschàs 7mehrejas, 137 kap. pudâ, stepju sehklas, 7mehrejas, 140 kap. pudâ.

Kanepu sehklas: schahwetas — kap. pudâ.

Kweeschu klijas: rupjàs 55 kap. pudâ, pahrdeweji, smalkàs 45 kap. pudâ.

Naudas papiru zenas.

Peterburgâ, 14. majâ 1891.

Papiri.	makſ.	prasija.
Pusimperials	674	676
5% bankbiletu 1. islaidums	101½	102
5% " 5 "	100	100¼
5% Austruma aisnehmums no 1877. gada	100⅛	100½
5% " " 1879. "	100⅞	100¼
1. 5% Kreewu prem. aisnehmums	243¾	244½
2. " " "	223	224
5% konsol. 1871. gada aisnehmums	—	—
Odeſ. pilſ. hipoteku bankas 5½% obligazijas	101½	102
Kreew. sem. kred. 5% kihlu-sihmes	101½	102
6% Charkowas semst. kihlu-sihmes	100¾	101¾
5% " " "	100¼	101¾
Rigas kom. bankas atz.	307	—
Rigas-Dinaburgas dselsszeła atzijas	150	—
Dinaburgas-Witebskas dselsſz. atz.	—	173½

No ahrsemem.

Wahzija. Keisaram Wilhelmam atkal notizis nelaimes atgadijums, kas tomèr laimigi beidsees. Isgahjuscho nedel, eebraukdams Elbingâ, winsch uf kuga brauza zaur schaura tilta starpu, pee kam kuga masts atduhràs pret tiltu un sparigi pahrluhsa. Masts, krisdams, tik ko neuskrita keisaram wirsû. Weenigi zaur droschsirdigu un isweizigu lehzeenu tika nowehrsta leelaka nelaime.

Franzija. Parisê kahds Tirpens isgudrojis jaunu sprahgstoschu weelu, kas pahrspehjot wisus lihdsschinejos spradsinaschanas lihdsekļus. Bet laimigais weelas isgudrotajs zaur to nahzis kesâ, proti, lihdſ ar kahdu kara ministrijas eeredni, Triponè, tizis — apzeetinats. Eemesls bijis tas, ka weelas isgudrotajs isdewis sewischku grahmatu, kurâ aprakstits, kà jaunà weela pagatawojama, pats pee tam nesinadams, kahdu leelu noseegumu zaur to pastrahdà, ispausdams walsts noslehpumus. Tà tad Tirpenam par sawu atradumu draud wehl bahrgs sods.

Anglija. Londonâ pat skroderi sahkuschi zelt nemeerus. Kahdi 5000 skroderi atrahwuschees no darba un prasot, lai darbu deweji wineem gahdajot labakas darbnizas un weenadu darba laiku.

Rumanija. Bukarestê schinis deenâs swineja karała Karola I. diwdesmitpeezu gadu waldibas swehtkus. 22. (10.) majâ 1866. g. Hohenzolleru-Sigmaringenu prinzis Karlis kahpa uf Rumanijas troni, preeksch kura Rumanu tauta winu bija weenbalsigi iswehlejusês. Nebija weegls usdewums, kuru jaunais waldneeks bija usnehmees. Seme, kuru winam wajadseja waldit, toreis stahweja sem Turku wirspahrwaldibas, zaur ko tur bija nodibinajuschàs wisleelakàs nekahrtibas. Te wajadseja wispirms, usmanigi un ar nesatrizinajamu pazeetibu, luhkot sawu waldibu nodibinat. Ne-eewehrojot to, ka Karols, waldibu usnemdams, bija tikai 27 gadus wezs, winsch tomèr prata nodibinat walstî kahrtibu un ari sawu troni apstiprinat. Jo wairak Rumanu tauta sahka zeenit walsts kahrtibu, jo wairak tanî pamodàs dsihschanàs pehz pilnigas tautiskas patstahwibas un neatkaribas. Jaunais karalis tuhlit atsina, ka scho noluhku war tik tad panàkt, ja buhs kreetni eemahzits kara spehks, gataws, katrâ brihdî kertees pee eerotscheem. Schai leetai waldneeks peeschkihra nerimstoschu wehribu. Kad Kreewu-Turku karâ jaunais kara spehks, sem kuasa Karola wadibas, lihdſ ar Kreeweem pee Plewnas bija zihnijees, pehz kara beigam Berlines kongresâ zitas walstis atsina Rumanijas neatkaribu un uf scha pamata to 1881. g. pasludinaja par karalisti. Pehz 15 gadu ilgas waldischanas Karols likàs swinigi par karali kronetees. No scha laika sahkot Rumanija eewehrojami attihstijusês, tà ka ta drihſ buhs peeskaitama pee Eiropas kultur-walstim.

Telegramas.

Peterburgâ, 15. majâ. Schodeen, kà Keisaru Majestatu kroneschanas deenâ, Isaka katedralê bija swinigs deewkalpojums, pee kura peedalijas pilsgalma lozekli, kà ari ziwil- un kara preekschneeki.

Wladiwostokâ, 15. majâ. Smotra, kura wakar bija nodomata Wina Keisariskai Augstibai Leelkuasam Tronamantneekam, leetus dehl newareja notikt. Schodeen Keisariskà Augstiba apskatija apzeetinajumus un Sibirijas flotes nodalu. Pulksten 7 wakarâ bija goda meelasts pee kura gubernatora.

Berlinê, 27. (15.) majâ. Tautas weetneeku namâ semkopibas ministrs isskaidroja, winsch esot pahrleezinats, ka ruhpes par wispahrigu neauglibu esot nedibinatas. Eekschleetu ministrs von Böttchers isteizas, ka waldiba, ja pateesi draudetu maises truhkums, uf kahdu laiku atzelschot labibas muitas.

Parisê, 28. (16.) majâ. No Rio de Schaneiro sino par pahrak leelu mirstibu dseltenâ drudsi; katru deenu mirstot ap 20 zilweku.

Ipashcneeks un isdewejs: Ernst Plates.

Atbildoschais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 17 мая 1891 г.

Sludinajumi.

Pretubagoschanas beedribas darba kantoris,

eekschpilſ. Jahnu eelâ Nr. 10,

peedahwà: **meesas-weschu** preeksch wihreescheem, feewreescheem un behrneem, **gultas-weschu, dweelus, preekschautus, katuna un parka jakas** un **uswalkus** preeksch peeauguscheem un behrneem, **stepetus dekus, aditas wilnas un puswilnas behrnuhanbites** un **jakas, schuhpuła-dekus, swahrkus, sekes** un **zimdus. Madrazes** ar juhras-sahli, mascham un koka-wilnu pildītas. Turpat teek ari **kungu-drehbes** fataisitas un tihritas, kà ari weschâ wahrdi eeschuhti.

Sahles pret kodem

un

sahles pret muscham,

kas attura muschas un dundurus no kustoneem, ir dabujamas par 30 kap. pus stopa pudele pee

F. Lotto,

2 Ieelajâ Jaun-eelâ Nr. 24, aiſ rahtuscha

Pasinojums iskaptu leetotajeem.

Kà agrakôs, tà ari schinî gadâ, apakschâ paraksstijuschais sanehmis un peedahwâ par lehtàm, bet zeeti noteiktàm zenam

ihstas Steiermarkas iskaptis,

wisôs garumôs un ar tahdàm sihmem, ar kahdàm sihmetàs iskaptis israhdijuschàs par wislabakajàm, kà ari **ihstus Schwabu un labakos Batawijas strihkus, Amerikas strihkejamos akmenus,** un labakàs Anglu **zirpes,** garas Westfahles **labibas** un ihstas **kruhmu iskaptis,** kà ari rihkus iskaptu kapinaschanai.

Johannes Mitschke,

tehrauda pretschu un eerotschu noguldītawa.

2

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujama schahda grahmata:

Padoma-dewejs

ik katram,

kà japalidſ nejauschàs dsihwibas breesmàs.

Sarakstijis Popes ahrsts

Dr. med. Hermann Meyers.

Ar 8 bildem.

Maksa 20 kap.

Ernsts Plates.

Anglu kokwilnas (bommilnas) deedsinu un wilnas dsiju magasine

Rigâ, netahlu no rahtuscha, pee **„Siwes",**

Kalku eelâ Nr. 38.

Sawam leelam pirzeju pulkam pasinoju, ka es, dibinadamees uf saweem daudsgadigeem peedsihwojumeem, saweem zeen pirzejeem par atweeglinaschanu, esmu wezo **magasinu** pee **„Siwes"** no jaunu pahrbuhwejis un to apgahdajis **wislabakàm prezem,** pa dalai **auschamàm wajadsibam,** un eewehrojot labo kursu, man bij eespehjams, sapirkt **leelus pretschu krahjumus,** kurus tagad pahrdodu par **20 prozenteem lehtaki** nekà pagahjuschâ gadâ.

Jt sewischki lehti peedahwaju **Anglu kokwilnas deedsinus,** kuru teizamo labumu mani pirzeji labi pasihst, tapat ari **linu dsijas,** no tihràm, garàm schkeedram, kuras bes isnehmuma dabujamas weenigi manâ magasinâ pa fabrikas zenam. Pasihstamàs **wilnas dsijas** preeksch auschanas dabujamas leelâ izwehlê no 40 lihdſ 150 kap. mahrz.

Pahrdodu **zefira wilnas dsijas** wisàs kraàsàs preeksch gresnuma drabnam par 160 kap. mahrz., preeksch krahsu daschadibas peedahwaju **sudrabainus** un **seltainus deedsinus,** tapat ari **pubulainus audus.**

Tevat dabujami **schujamee** un **adamee deegi** pilnigâ izwehlê.

Wiswisadi audekli, sehgel-audeklis, brasiljas un **labibas maisi.**

Peedahwaju sawâ magasinâ **tuhku drapu, wilnainas drabnas** un **wisadas modes prezes.**

Blakus pahrdotawai atrodas mana

apteeku, kimikaliju, krahsu un smarschojoschu pretschu magasina

Rigâ, netahlu no rahtuscha, pee **„Siwes",** Kalku eelâ Nr. 38.

Pasinoju, ka es, lai iskaptu sawam leelam pirzeju pulkam, pahrbuhweju no jauna sawu **apteeku pretschu magasinu** un lihdſ ar to esmu stahjees taisnâ sakarâ ar Kreewu un ahrsemes tirgataju nameem, kadehł sawem zeen. pirzejeem peedahwaju **wislabakàs prezes,** kà: **anilinu, kroma krahsas, indigo** (silum-sahles), **koschenilu** un wehl zitas krahsas, **zinku** un **swina balto krahsu, firnisu, wisadas lakas;** ari **wisadas skahbes, natriju** un **kaliju** un **zitas kimiskas prezes, eterus, esenzes, Kelnes uhdeni** (o-de-kolonju) **tualetes seepes** un **smarschojoschas weelas** is slawenàm fabrikam, wisadus patentetus **ahrsteschanas lihdsekļus** un **sahles, Hofmana pileenus** (drapes) u. t. pr.

Apstellejumi teek ahtri un pareisi ispildīti.

Par wiseem jaunakeem atradumeem pahraks!

Uniwersal-kehka aparats,

kursch Parises pasaules isstahdê tàpat kà Wihnes semkopibas isstahdê tika atsihts par wispraktiskako, derigako un nepeezeeschamako katrâ saimneezibâ, abàs isstahdês tika pahrdots wairak miljonu gabalôs.

Schis aparats pee wiseem, kas winu tikai ir redsejuschi, no nama mahtes lihdſ masam behrnam, no semneeka lihdſ augstmanam u. t. t., ir atradis wispahrigu peekrischanu un sazehlis leelisku libdsjuhtibu, tà kà pehz pirmàs pasinoschanas sludinajumôs pehz scha brihnuma aparata peenahza milsums apstellejumu.

„Netizami, bet tomehr pateesiba."

Schis aparats derigs sekoscheem mehrkeem un ir pahraks par wiseem lihdsschinigeem atradumeem:

1 minutes laikâ ar scho aparatu war sagatawot 1 kilo (ap 2 mahrzinam) kartupeļu, rahzenu, rutku sihpolu, gurku, wisadu koku-augļu u. t. t., u. t. t., ihsi sakot wisu, ko war misot, kasit jeb greest, pehz patikschanas, beesu jeb schkidru.

2 minuschu laikâ ir eespehjams pagatawot sweestu, krehjumu, jeb putas, pusminutê putas chateau u. t. t., u. t. t.

Tahlak winu war isleetot kà mikroskopu; 400 reis winsch paleelina katru leetu, tà tad ir derigs preeksch ehdeenu un dsehreenu ismekleschanas.

Schis aparats no isturiga metala isgatawots ar nesadilstoschàm sederem, maksà tika

1 rbl. 50 kap.,

zik tahlu krahjums sneedsas.

Dabujams pret eepreekscheju samaksu tikai zaur weenigo issuhtischanas kantori:

S. Altmann,

6 Wihnê, I., Dominikaneeschu basteja Nr. 23.

Weikala pahrzelschana.

Widsemes konsuma weikals,

senak

Ruston Proktors un beedr.,

agraki Kalku eelâ Nr. 6/10,

peedahwà no sawa bagatigà krahjuma:

Ween- un wairaklemeschu **arklus,** eeksch- un ahrsemes fabrikatus, **sehklas apklabjejus** un **ezeschas, plawu-ezeschas, Laakes pat.,** pahrspehj stiprumâ un weeglumâ wisas zitas ezeschas, daschadu sistemu **ekseļu maschinas. Gepeli** un **gepelkulamo tihrischanas maschinas,** pascha konstrukzija. Wisadus **mahksligus mehslus** sem ismekleschanas stazijas kontroles. Semkopibas **sehklas, sahli, dselsi, silkes, kehdes** u. t. pr., u. t. pr.

tagad **Wahlu eelâ Nr. 2,** pretim pulwera tornim,

Widsemes konsuma weikals,

Rigâ, Wahlu eelâ Nr. 2, paschu namâ.

paschu namâ.

Weselibas masgaschanahs eestahde,

Rigâ, Basnizas eelâ Nr. 18.

Wisas dseedinaschanas zaur uhdeni, masascha, dseedinaschana zaur elektrizitati. Plaukschnu un sirds slimibas dseedinaschana ar saspeestu un weeglaku pataisitu gaisu (Geigel-Mayra aparatu).

Ahdas slimibu dseedinaschana.

Uf wehleschanos pilna pansija.

Dr. med. **S. Kröger.**

Dr. med. **E. v. Hirschheydt.**

Manâ grahmatu un bilschu drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, dabujamas

Jaunàs Widsemes

Dseesmu grahmatas

wisadôs eesehjumôs.

Ernsts Plates.

Manâ grahmatu- un bilschu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera basnizas, ir dabujamas schahdas grahmatas:

Pasaules stahstu grahmata.

Deriga skolam un mahjam. Treschа, pehz muhsu laiku wajadsibam pahrtaisita druka ar peelikumu no 1861 lihdſ 1875 un ar 46 bildem.

Maksà 35 kap.

Baltijas pawahru grahmata.

Maksà 50 kap.

Pehteris Leelais,

Kreewu Keisars, un wina dsihwe un darbi, no Fr. Mekon.

Maksà 20 kap.

Pehrles un selta graudini,

jeb ihsas mahzibas jauneem laudim puischu- un meitu-kahrtà.

Pirmà daļa maksà 10 kap., otra daļa 20 kap.

Pingerots.

Latweeschu waloda pahrtulkojis P. Pruhs.

Maksà 10 kap.

Ernsts Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 17 мая 1891 г. № 2118. Рижскій Полицеймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernst Plates, Rigâ, pee Petera basnizas.